

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 464. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992356619376/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Sigurd Fofnersbane, anden Del *Sigurds Hævn*, tredje Del *Aslaug Nordens Helt* er tilegnet Fichte og øjensynligt udsprunget af den Følelse for tysk Folkepræg og oprindeligt germansk Liv, som han havde pustet Ild i. Det er en Trehed af lyrisk retoriske Læsedramer i Jamber, og hvor Sproget bliver højtideligere eller lidenskabeligere, er Værket skrevet i korte Vers, der ved Rytme og Bogstavrim skal minde om gammel-nordiske Versemaal. Indtrykket er omtrent det, vi modtager ved Læsningen af en af Richard Wagners Operatekster, der behandler den gammel-nordiske Sagnverden.

Versene har en god, undertiden noget søgt Klang, Følelserne er ædle og ridderlige, Storheden overmenneskelig og dog barnligt-sædlig, Belysningen bengalsk. Heltens legemlige Styrke og Hærdethed overgaar ethvert Begreb; han spalter en Ambolt med ét Hug; han stiger udenfra op til det højeste Stokværk af et Taarn, og springer, da han har kigget ind gennem den øverste Glug og sét, hvad han vilde, roligt ned igen uden at komme til Skade. Aandeligt er han mindre fremragende.

Heine siger om denne dramatiserede Bearbejdelse af Völsungesaga: «*Sigurd Fofnersbane* er et dristigt Værk, hvori den gammelskandinaviske Heltedrama afspejler sig med alt sit Kæmpe- og Tryllevesen. Dramaets Hovedperson Sigurd er en uhyre Skikkelse. Han er stærk som Norges Fjælde og ubændig som Havet, der bruser om Norge. Han har saa meget Mod som hundrede Løver og saa megen Forstand som to Æsler». Dette Sidste kan være Stemplet paa alle disse den romantisk-ridderlige Fantasis Figurer og Helte.

De er alle tilhøbe Wehmüllers Nationalansigter fra Brentano's Novelle, de 39 veltrufne ungarske Nationalansigter, der var malte forud, før Kunstneren kom til Ungarn, og hvorimellem Enhver kunde vælge sig sit Portræt.*) Medens hos Arnin og Brentano Alt er sært og ejendommeligt, Situationer saavel som Personligheder, er alting her almindeliggjort, alment menneskeligt eller grundtysk. En Konge er steds en Helte- eller Teaterkonge; en Dronning er enten stolt med brunt Haar eller mild med blonde Lokker o. s. v. Det Almene staar fast; først bagefter tilføjes i «Nationalansigterne» de individuelle Træk.

Kun veksler Nationalansigterne efter de forskellige Lande.

*) Smlgn. ovenfor *Saml. Skrifter* I, 445.

I Danmark bliver Ridderromantiken under Frederik den Sjette kongedyrkende og national: Dannerdrot, Dannerhof, Dannevang, Dannerdrot, Dannemand, Dannekvinde. I Tyskland bliver den efter Frihedskrigen junkerlig og national: «Den Fremmede,» hedder det i *Trylleringen*, «havde set sig viden om i Verden, men var dog bleven ved at være en tro, from Tysker, eller rettere var først udenlands bleven det, fordi Afstanden viste ham, hvor herligt det gamle Tyskland var».

I begge Lande er Romantikens politiske Sigte det samme.

XVII

Görres siger i sin *Kristelige Mystik* (II 39), at som nærmest sig frembydende Kendetegn paa et Legeme, der i det genfødte Liv er blevet forklaret til højere Harmoni, maa den Vellugt gælde, med hvilken det dufter. «Som nemlig styg Lugt er Udtryk for et sygeligt og i Misklang sønderrevet organisk Liv, saaledes vil dettes indre Harmoni vise sig i den fra det udgaaende Vellugt. Den Talemaade *im Geruche der Heiligkeit zu stehen* er derfor ingenlunde en blot billedlig, den er afledet af Erfaringen, efter at det utallige Gange har stadfæstet sig, at der udgaar en Vellugt fra Mennesker, der fører et helligt Liv.» Og han anfører mangfoldige historiske Eksempler.

I Fald Görres har Ret, hvad jeg ikke betvivler, da maa de Personligheder, paa hvilke vi til Slutning kaster Blikket, have lugtet ganske fortræffeligt; thi det er Personligheder, i hvilke Kirken og Görres har Velbehagelighed. For at afslutte og afrunde Billedet af den romantiske Gruppe, er det endnu nødvendigt at særtægne de Mænd, der førte dens Principer over i Livet og i Politiken. Som Repræsentant for de kirkelige Personligheder fremtræder Görres selv, som Repræsentant for Tysklands egenlige Politikere af denne Retning den iblandt dem, der i alle Henseender er interessantest, Friedrich Gentz.

Joseph Görres blev født 1776 ved Rhinen; han sad paa Skolebænk med Clemens Brentano og blev paa den Tid, da franske Tropper oversvømmede Tyskland, revet ind med i den revolutionære Bevægelse. Han havde endnu ikke begyndt sine Universitetsstudier, da han som Medlem af Jakobinerklubben i sin Fødeby Koblenz optraadte som Talsmand for Frihedsideer,